

Kamienica przy ulicy Studenckiej 23

2022-12-29

Obiekt o formie typowej dla XIX-wiecznych kamienic i skromnym wystroju wnętrza, o którego walorach zabytkowych w głównej mierze decyduje wystrój elewacji frontowej - w kolejnym odcinku cyklu #krakowheritage przybliżamy kamienicę przy ul. Studenckiej 23.

Kamienica przy ulicy Studenckiej 23 została wpisana do rejestru zabytków pod nr A-1351/M decyzją z 30 października 2013 roku (w obrębie elewacji frontowej). Właścicielem obiektu jest wspólnota mieszkaniowa.

Kamienica powstała w 1887 roku wg projektu **Sławomira Odrzywolskiego** opracowanego dla Władysława Kaczmarskiego. Inicjatorem budowy kamienicy był natomiast jej kolejny właściciel – **Julian Miklaszewski**.

Kamienica została wybudowana z cegły jako budynek dwupiętrowy. Obiekt posiada typową dla XIX-wiecznych kamienic czynszowych formę oraz skromny, ograniczony do sieni i klatki schodowej wystrój wnętrza. O walorach zabytkowych kamienicy w głównej mierze decyduje wystrój elewacji frontowej.

Eklektyczna fasada kamienicy z charakterystycznym dla architektury Odrzywolskiego licem, została utrzymana w stylu neorenesansowym. Elewacja jest symetryczna, o równomiernie rozmieszczonych otworach z zaakcentowaniem osi środkowej; ceglana z tynkowanym parterem i elementami wystroju architektonicznego, z podziałem na strefy horyzontalne wyznaczone przez gzymsy i zróżnicowany detal architektoniczny.

Narożniki akcentowane boniowaniem, czyli dekoracyjnym opracowaniem krawędzi, na wysokości drugiego piętra zostały ujęte pilastrami z dekoracją w formie panoplii (panoplia to motyw dekoracyjno-symboliczny złożony najczęściej z broni białej i uzbrojenia ochronnego i ułożonych w płaszczyźnie pionowej, symetrycznie wokół tarczy z herbem właściciela) i kartuszy (ozdobne obramowanie). W kartuszach po obu stronach widnieje data budowy: 1887.

Pilastry zakończone belkowaniem, nad którym umieszczone są dekoracyjne konsole, zostały ozdobione motywem rybiej łuski i palmet (dekoracyjnych motywów w kształcie stylizowanego liścia palmy). Całość zwieńczona jest wydatnym gzymsem koronującym, akcentowanym rytmicznie rozstawionymi konsolkami. Otwory okienne w poszczególnych kondygnacjach są zróżnicowane. Nad otworami okiennymi parteru znajdują się klinowe zworniki ozdobione naprzemiennie odlewami głów damskich w czepcach i męskich w kapturach o formie łbów bydlęcych. Okna pierwszego piętra zostały ujęte w opaski profilowane nakryte gzymsami. Okna drugiego piętra w tynkowych opaskach, zwieńczone są pełnym łukiem. Na osi bramy na pierwszym i drugim piętrze znajdują się balkony z ornamentálnymi żelaznymi balustradami.

Remont konserwatorski elewacji przeprowadzono w roku 2015. Dofinansowanie remontu z budżetu Krakowa wyniosło 40 tys. zł i stanowiło 19,4 proc. poniesionych kosztów na ten zakres prac. Ponadto prace współfinansowane były ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz funduszu remontowego Wspólnoty Mieszkaniowej.

Opis przygotowano w oparciu o dostępne źródła historyczne oraz rys historyczny zawarty w

programach prac konserwatorskich.

Sławomir Odrzywolski herbu Nałęcz (1846-1933) – polski architekt i konserwator zabytków. W latach 1860-1866 studiował w Instytucie Technicznym w Krakowie, w okresie 1866-1869 uzupełniał wiedzę studiując w Bauakademii w Berlinie. Od 1878 zamieszkał na stałe w Krakowie. W latach 1878-1909 był profesorem w Instytucie Technicznym, od 1879 zaczął współpracować z Komisją do Badań Sztuki w Polsce Akademii Umiejętności. W latach 1887-1913 pełnił funkcję konserwatora drugiego okręgu Galicji. Był członkiem: Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych, Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej.

Projektował w stylu eklektyzmu oraz secesji i modernizmu. Do jego ważniejszych realizacji w Krakowie należą kamienice przy ul. Basztowej 23, 24 i 25 (obecnie Hotel Polonia), ul. Studenckiej 19, 21, 23 i 27, ul. Piłsudskiego 16, 32, 34 i 36, a także budynki: Krakowskiego Towarzystwa Technicznego przy ul. Straszewskiego 28, Szkoły Przemysłowej przy al. Mickiewicza 5, Towarzystwa Rolniczego przy pl. Szczepański 8 (wspólnie z Władysławem Kaczmarskim) oraz budynek AGH przy al. Mickiewicza 30 (wraz z Wacławem Krzyżanowskim). Projekty Odrzywolskiego znajdziemy także poza Krakowem, są to: kościół Nawiedzenia NMP – Miejsce Piastowe, kościół Narodzenia NMP – Albigowa, a także kościół św. Marii Magdaleny – Rabka-Zdrój.

W latach 1883-1888 na prośbę Władysława Czartoryskiego Sławomir Odrzywolski zaprojektował szafy muzealne dla Muzeum Czartoryskich. Jest też autorem projektu prospektu organów w kościele Bożego Ciała w Bieczu, wykonanych w 1898 r. przez Jana Śliwińskiego ze Lwowa.

Głównym dziełem Odrzywolskiego jako konserwatora jest restauracja katedry wawelskiej prowadzona w latach 1885-1904. Według jego projektu wykonano kraty i bramki prowadzące do prezbiterium katedry, sarkofag dla Adama Mickiewicza w 1890, zrekonstruowano baldachim nad sarkofagiem Władysława Łokietka, zaś w latach 1897-1898 nakryto wieżę Zygmuntowską zaprojektowanym przez niego hełmem.

Wyniki swoich prac publikował w „Czasopiśmie Technicznym” oraz w „Architekcie”. W latach 1880-1882 opublikował trzypięciową pracę „Dawny zamek królewski na Wawelu”, a w 1894 roku opracowanie „Zabytki przemysłu artystycznego w Polsce”.

W cyklu **#krakowheritage** prezentujemy krakowskie zabytki odnowione przy wsparciu miasta. Zachęcamy do spacerów szlakiem krakowskich renowacji i poznawania lub okrywania na nowo najpiękniejszych obiektów, a także oznaczania ich hasztagiem #krakowheritage – wspólnie pokażmy, że jesteśmy dumni z efektów opieki nad zabytkami naszego miasta.

Chcesz poznać więcej odnowionych zabytków? – pozostałe odcinki cyklu #krakowheritage możesz znaleźć [tutaj](#).